

עפ"א 10084/12/14 - קשת טעמים בע"מ, אריאל לכט, נתן לכט נגד עיריית חדרה

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 10084-12-14 קשת טעמים בע"מ ואח' נ' עיריית חדרה
תיק חיצוני:

בפני כב' השופטת תמר שרון נתנאל
מערערים
1. קשת טעמים בע"מ
2. אריאל לכט
3. נתן לכט
נגד
משיבה
עיריית חדרה

פסק דין

הערעור:

1. לפני ערעור על פסק הדין שניתן על ידי בית המשפט לעניינים מקומיים בחדרה (כבוד השופטת טל תדמור זמיר) בתיק רע"ס 49069-02-13 - הכרעת דין מיום 9.9.14 וגזר דין מיום 21.10.14, במסגרתם הורשעו המערערים בעיסוק ובניהול עסק טעון רישוי, ללא רישיון, עבירה על סעיפים 4, 14(א) ו- 15 לחוק רישוי עסקים, תשכ"ח-1965 (להלן: "**החוק**"), ולפי סעיף 4.7 ב' לצו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי), תשנ"ה-1995 ונדונו לקנסות (המערערת לקנס בסך 10,000 ₪ וכ"א מהמערערים 2 ו- 3, לקנס בסך 4,000 ₪ וכן חתימה על התחייבות).

עיקר טענת המערערים היא, כי על פי הקביעות העובדתיות, כפי שנקבעו בהכרעת הדין, היה על בימ"ש קמא לקבל טענת "הגנה מן הצדק" שהעלו המערערים ולזכותם.

לחילופין טוענים המערערים כי, למצער, היה על בית משפט קמא לחייבם בקנס של שקל אחד בלבד.

2. בתמצית טוענים המערערים, שהמשיבה הגישה את כתב האישום סמוך מאד לאחר פתיחת העסק ולא נתנה להם את "תקופת החסד", בת 6 חודשים, שהיא נוהגת ליתן לכל עסק חדש שנפתח, בטרם הגשת כתב אישום, על מנת שיוכל להסדיר את הרישוי. לטענתם, המשיבה נהגה כך ואף עיכבה, במכוון, את שליחת הגורמים המאשרים לעסק, מאחר שהעסק פתוח בשבת.

המערערים טוענים שהם אחראים לעיכוב של 4 חודשים בהליכי רישוי ואילו המשיבה אחראית לעיכוב של 17 חודשים, שאינו סביר בעליל. לטענתם, הם אנשים נורמטיביים, אשר עשו כל שביכולתם על מנת למלא את חובותיהם החוק והרשעתם בעבירה, בנסיבות אלה, איננה צודקת ומכתימה את שמם.

אציין, כי בבימ"ש קמא טענו המערערים, כי המערער 3 אינו אחראי, אולם אין הם מערערים על דחיית טענה זו.

הערעור נשמע ביום 4.1.15. על פי בקשת המשיבה, אפשרתי לה להשלים טיעוניה בכתב וכן התרתי למערערים להשיב להשלמת טיעוני המשיבה.

העובדות הצריכות לענין:

3. המערערת היא בעלת מרכול בחדרה (להלן: "**העסק**") והמערערים הם מנהליה.

העסק נפתח ביום **11.6.12** ויומיים לאחר מכן - ביום **13.6.12**, ביקר בו פקח מטעם המשיבה ומסר למערערים התראה בגין ניהול העסק ללא רישיון.

פנייתם הראשונה של המערערים לרשויות בענין פתיחת העסק, נעשתה ביום **20.5.12**, על ידי פתיחת תיק במחלקת ההנדסה של המשיבה, בבקשה לאישור אזור והגשת בקשה לרישוי העסק. הבקשה לאישור אזור נדונה כשלושה חודשים לאחר מכן - ביום **29.8.12** וסורבה, בין היתר, מחמת שינויים מבניים שבוצעו ללא היתר בניה (על אף שהצריכו היתר) ובכללם - פתיחת דלת בחזית הצפונית ובניית שני קירות פנימיים באזור הפריקה והטעינה, כך שנוצר חלל בגודל כ- 4 מ"ר.

כתב האישום הוגש ביום **5.11.12**.

עד ישיבת ועדת רישוי עסקים מיום **14.4.13** (ת/8), עדיין לא תוקנו ליקויי הבניה הנ"ל. רק בהודעת המערערת למשיבה, מיום **5.8.13** (נ/12), הודיעה המערערת, כי ליקויים אלה תוקנו וביקשה להמשיך להתקדם במסלול קבלת האישורים, לצורך קבלת רישיון העסק.

פחות מחודש לאחר מכן, ביום **1.9.13**, לאחר שפקח, מטעם המשיבה, בדק ומצא כי הדלת נאטמה והקירות הפנימיים נהרסו, אישרה הוועדה המקומית לתכנון ובניה את הבקשה, כפי שעולה ממוצגים ת/13 ו- נ/6.

ביום **18.12.13** נערכה ביקורת ראשונה של כיבוי אש, אשר סירב לתת אישור ופירט רשימת דרישות לביצוע (ת/9). אישור כיבוי אש ניתן ביום **21.1.14** (נ/3).

ביום **11.9.13**, הומצאה למערערת רשימת ליקויים תברואתיים (ראו האמור במוצג **ת/13**) ביום **16.1.14**, עדיין נמצאו ליקויים תברואתיים בעסק ולכן הוחזרה הבקשה למערערת, על מנת שתפעל לתיקונם (**נ/10**).

ביום **1.5.14**, פירטה לשכת הבריאות בחדרה ליקויים שעדיין דורשים תיקון (**נ/4**). וביום **19.5.14** ניתן אישור לשכת הבריאות, בכפוף לתיקון הליקויים על פי הערות קודמות (**נ/5**).

הכרעת הדין בבימ"ש קמא:

4. בימ"ש קמא סבר, אמנם, כי המשיבה יכולה הייתה להתנהל ביתר זריזות, אולם ציין כי, מתוך ניסיונו בשבתו כבית משפט לעניינים מקומיים, אין הוא מוצא, שהתנהלותה של המשיבה, אשר התכנסה, בעניינם של המערערים, לפחות שלוש פעמים בשנה, "**הייתה התנהלות איטית במיוחד או כי מדובר בהתנהלות מכוונת כלפי הנאשמים דווקא**".

בימ"ש קמא היה ער לכך שהמשיבה לא נתנה למערערים "תקופת חסד" של חצי שנה, בטרם הגשת כתב האישום נגדם, אולם קבע, כי אין לכך משמעות, שכן, ממילא, מהיום בו הגישו המערערים בקשה לרישוי ועד לקבלת רישיון העסק, חלפו כשנתיים, כך שגם אם הייתה ניתנת להם תקופה של 180 ימי חסד, לא היה בכך כדי לסייע להם.

5. בימ"ש קמא הביא בחשבון גם את התנהלות המערערים, אשר פתחו את העסק לפני שהיה בידם היתר ורישוי ואף לא עמדו בדרישות כיבוי אש ומשרד הבריאות, שאישורם דרוש לשם מתן רישיון עסק.

בימ"ש קמא ציין, כי בשים לב לתכליתו של חוק רישוי עסקים, שהיא הגנה על האינטרסים החברתיים והציבוריים שנקבעו בסעיף 1 לחוק, אין הוא יכול ליתן להתנהלות המשיבים לגיטימציה.

סופו של דבר קבעה כבוד השופטת קמא, כי: "**ייתכן שהועדה יכולה הייתה להתכנס לעיתים תכופות יותר, אולם איני סבורה כי יש בהתנהלות שהובאה בפניי משום גרימת עיוות דין ופגיעה בתחושת הצדק וההגינות המשפטית, כפי שאלה פורשו בפסיקה**".

דין והכרעה:

6. לא מצאתי פגם במסקנותיו של בימ"ש קמא.

בימ"ש קמא פירט את עיקרי טענת "הגנה מן הצדק" ולא אחזור על כך. אסתפק בכך שאדגיש, כי הסמכות

להעניק סעד מן הצדק היא סמכות חריגה, שיש לעשות בה שימוש במקרים חריגים ובאופן זהיר, בשים לב לכלל הנסיבות של המקרה הנדון ותוך איזון נאות בין כל הערכים המנוגדים. "ההיזקקות לטענת הגנה מן הצדק תוגבל למקרים קיצוניים וחריגים בלבד ולא תיעשה כענין של יום ביומו". נדרש "איזון ראוי בין עוצמת הפגיעה בנאשם עקב ההליך הלקוי לבין כובד משקלו של האינטרס הציבורי במיצוי הדין ... עימו" - דברי כבוד השופטת פרוקצ'יה בעל"ע 2531/01 - שמעון חרמון נ' הועד המחוזי של לשכת עורכי הדין בתל-אביב-יפו. פ"ד נח(4), 55, עמ' 78-79. כן ראו: ע"פ 4596/05 זאב רוזנשטיין נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 30.11.2005) ופסקי הדין שצוינו בהכרעת דינו של בימ"ש קמא - ע"פ 25249-05-10 מדינת ישראל נ' עלי עליאן (7.3.11) וע"פ 3672/05 טגר בע"מ נ' מדינת ישראל (21.10.07).

עוד יש לזכור, את מבחן שלושת השלבים שנקבע בענין בורוביץ - [ע"פ 4855/02 - מדינת ישראל נ' ד"ר איתמר בורוביץ פ"ד נט(6), 776], ממנו עולה, כי גם כאשר מתקבלת טענה של הגנה מן הצדק, אין בכך, בהכרח, כדי להביא לתוצאה של ביטול כתב האישום.

7. קביעותיו העובדתיות של בימ"ש קמא, הן אלה העומדות בפניי והשאלה שעליי לדון בה היא - האם קביעות עובדתיות אלה מצדיקות מסקנה אחרת מזו אליה הגיע בימ"ש קמא, בנוגע לטענת "הגנה מן הצדק", שהעלו המערערים.

אפרט, אפוא, את קביעותיו הספציפיות של בימ"ש קמא, בענין זה:

א. לענין טענת המערערים, כי שיקול זר בדבר פתיחת העסק בשבת, הוא שהנחה את המשיבה ובגינו היא עיכבה את ההליכים בעניינם, קבע בימ"ש קמא, כי מדובר בטענה "שנטענה בעלמא, מבלי שהובא ולו בדל ראיה לתמוך בה" וכי: "תחושתם של הנאשמים היא תחושה סובייקטיבית, שלא לומר השערה. ודאי שאין מדובר בטענה שהוכחה".

ב. אשר לתקופת החסד של מחצית השנה נקבע, כי המשיבה "לא נתנה למערערים 'תקופת חסד' של חצי שנה להסדרת הליכי הרישוי, אלא פעלה באופן מיידי להגשת כתב אישום נגדם, אולם בהתחשב בפרק הזמן שחלף מאז הגשת הבקשה, לגרסת הנאשמים (20.5.12) ועד קבלת רישיון העסק, פרק זמן של כשנתיים ימים, הרי שאפילו הייתה ניתנת להם תקופה של 180 ימי חסד, לא היה בכך כדי לסייע".

ג. טענת המערערים בדבר התנהלות איטית מכוונת של המשיבה, נדחתה על ידי בימ"ש קמא, בקבעו כי: "נלמד כי חלף פרק זמן של כ- 4 חודשים בין קבלת ההחלטות אצל המאשימה או בין ישיבות הועדה ולא מצאתי כי מדובר בהתנהלות איטית במיוחד או כי מדובר בהתנהלות מכוונת כלפי הנאשמים דווקא" וכי אין מדובר בהתנהלות חריגה או יוצאת דופן.

עוד אמר בימ"ש קמא (כפי שכבר צוטט לעיל): "ייתכן שהועדה יכולה הייתה להתכנס לעיתים תכופות יותר, אולם איני סבורה כי יש בהתנהלות שהובאה בפניי משום גרימת עיוות דין ופגיעה בתחושת הצדק וההגינות המשפטית, כפי שאלה פורשו בפסיקה".

ד. בימ"ש קמא העיר, כי אין לקבל את הנוהג, לפיו נפתחים בתי עסק ללא שמוסדר הרישוי ולא ניתן ליתן לכך לגיטימציה.

ה. ביקורות הגורמים המאשרים כגון כיבוי אש ומשרד הבריאות, שנערכו בעסק, מצאו אי התאמות וליקויים. **"המערכת האוטומטית לכיבוי אש לא התאימה לדרישות התקן נכון ליום 19.8.12, כך גם דו"ח הביקורת התברואתית מיום 16.1.14 (נ/10) - כשנה וחצי לאחר פתיחת העסק - מלמד על ליקויים משמעותיים במצב התברואתי בעסק לרבות תנאי אחסון המזון, באופן שרק בחודש מאי 2014 ניתן אישור זמני של לשכת הבריאות לתקופה של שלושה חודשים (נ/11)".**

בהתחשב בכל זאת, דחה בימ"ש קמא את טענת הנאשמים בדבר הגנה מן הצדק.

8. ב"כ המערערים הפנתה בטיעוניה גם לקביעות ביהמ"ש **בגזר הדין**, שם אמר בימ"ש קמא, כי המערערים **"פעלו ללא ליאות להוצאת רישיון העסק המבוקש"**, כי הם פתחו בהליכי הרישוי על פי מידע שפורסם באתר האינטרנט של המשיבה, כי הם שכרו שירותיה של חברה המתמחה בתכנון סופרמרקטים וכי הם מילאו אחר כל דרישות המאשימה וכי **"אין זה מן הנמנע כי לו הייתה המאשימה פועלת בסד זמנים צפוף יותר, אזי רישיון העסק היה מתקבל תוך פרק זמן קצר בהרבה מזה שארך בפועל"**.

9. לענין טענת ההתנכלות המכוונת אומר, כי קביעת בימ"ש קמא, לפיה המערערים לא הוכיחו, כי התנהלותה של המשיבה נבעה מפתיחת העסק בשבת (כפי שהוא פועל גם כיום), היא קביעה של עובדה ומהימנות (כפי שהדגישו ב"כ המערערים לענין הקביעות האחרות שבהכרעת הדין), שאין דרכה של ערכאת הערעור להתערב בה. לא מצאתי בטיעוני המערערים, המבקשים להסתמך על "ראיות נסיבתיות", כל עילה לחרוג מכלל זה.

10. אשר להתנהלות המשיבה - בעצם העובדה שבימ"ש קמא מצא, כי המשיבה יכולה הייתה להתנהל ביתר זריזות, עדיין אין די לשם הקמת הגנה מן הצדק. כאמור, בבחינת טענת הגנה מן הצדק, אין לבחון רק צד אחד, אלא יש לערוך איזון נכון בין האינטרסים המנוגדים. בימ"ש קמא ציין, **בהכרעת הדין**, לא רק את התנהלות המשיבה, אלא גם את התנהלותם של המערערים, בה מצא פגמים ומחדלים - בפתיחת העסק ללא שהוסדר הרישוי לשינויים שערכו המערערים במבנה ובליקויים שמצאו כיבוי אש ומשרד הבריאות בעסק, שגם בגינם עוכב מתן רישיון העסק.

אמנם, בגזר הדין נאמרו אמירות חיוביות בנוגע להתנהלות המערערים, אך אין הן עומדות לבדן. מדובר באמירות שנאמרו במסגרת השיקולים לקולא, לענין העונש ואין זו כל התמונה. לשם עריכת האיזון בין האינטרסים הנוגדים, כנדרש בטענה מסוג זה, יש לראות את התמונה **כולה**, כפי שעשה בימ"ש קמא, בהכרעת הדין.

11. בחינת לוח הזמנים מעלה כי, אכן, כפי שקבע בימ"ש קמא - ללא קשר להתנהלות המשיבה, חלק ניכר מהעיכוב נעוץ בהתנהלות המערערים עצמם.

ראשית - בביצוע שינויים מבניים ובפתיחת העסק ללא שהתקבל היתר בניה לשינויים הדרושים היתר. המשיבים ביצעו שינויים מבניים במבנה העסק (להלן: "**הליקויים המבניים**"), שהצריכו, על פי דין, היתר בניה. למעשה, מיום **29.8.12** (כשלושה חודשים לאחר שהמערערים הגישו בקשה לרישוי), עת סורבה בקשת המערערים להיתר בניה ועד לשיבת ועדת רישוי עסקים מיום **14.4.13 (ת/8)**, עדיין לא תוקנו הליקויים המבניים. רק ביום **5.8.13 (נ/12)**, הודיעה המערערת למשיבה, כי הליקויים תוקנו וביקשה להמשיך להתקדם במסלול קבלת האישורים, לצורך קבלת רישיון העסק.

לפיכך, אין להביא בחשבון "לחובת" המשיבה, את פרק הזמן שעבר עד ליום **5.8.13**.

12. די בכך כדי להצדיק דחיית הערעור. מאחר שהמערערים פתחו את העסק ביום **11.6.12**, "תקופת החסד", בת מחצית השנה, שהמשיבה נוהגת ליתן למי שמצוי "במסלול הירוק", חלפה הרבה לפני שהמערערים הסדירו את הליקויים המבניים, זאת - ללא כל קשר לליקויי כיבוי אש ולליקויי בריאות שנמצאו בעסק. צדק, אפוא, בימ"ש קמא, משהביא בחשבון גם את התנהלותם של המערערים.

לא מצאתי ממש בטענת המערערים לפיה טענותיה של וועדת הרישוי בתחום הבנייה היו "זוטי דברים" ולא הצדיקו אי מתן רישיון זמני, מותנה, לעסק. מדובר היה בשינויים מבניים, שהמערערת ערכה ובסופו של דבר תיקנה, על פי דרישות הוועדה; היא אטמה את הדלת שנפתחה על ידה בחזית הצפונית והרסה את שני הקירות הפנימיים באזור הפריקה והטעינה (ראו האמור במוצג **נ/13**).

אי מתן רישיון זמני, מותנה, בטרם הוסדרה בנייה שנעשתה ללא היתר, בדומה לשינויים המבניים שנעשו על ידי המערערים, אינו יכול להיחשב כהתנהלות המקנה הגנה מן הצדק.

מאחר שללא היתר בניה לא יכולים היו המערערים לקבל רישיון עסק, הרי גם אם הייתה ניתנת להם "תקופת החסד" וגם אם הגורמים המאשרים היו נשלחים לעסק סמוך לאחר הגשת הבקשה לרישוי, לא היה בכך כדי להועיל למערערים, שהרי ניתן היה להגיש נגדם את כתב האישום, לכל הפחות בתקופה שמהיום בו הסתיימה תקופת החסד ועד ליום בו הודיעו המערערים על הסדרת הליקויים המבניים (היינו, כשמונה חודשים - מיום 12.12.12 ועד ליום 5.8.13).

בנסיבות אלה, לענין ההרשעה, אין כל משמעות לאי הזמנת גורמי הרישוי האחרים, במקביל או לפרקי הזמן שעברו, לאחר מכן, בין ישיבות וועדת רישוי עסקים ואין בסיס לטענת ההגנה מן הצדק.

כאמור, טענת הגנה מן הצדק תוכר רק במקרים קיצוניים וחריגים וצדק בימ"ש קמא בקבעו, כי אין מקרה זה נמנה עליהם.

13. בימ"ש קמא הביא בחשבון, לענין העונש, את הפעולות שעשו המערערים לשם קבלת רישיון עסק, כמו גם את העובדה שיום לפני גזר הדין התקבל הרישיון. סבורה אני כי עשה כן במידה הראויה ואינני רואה עילה להתערב בגזר הדין. לאור כל אשר נאמר לעיל, אינני סבורה שנגרם למערערים עוול המצדיק חיוב בקנס בן שקל אחד.

סופו של דבר - אני דוחה את הערעור על כל חלקיו.

ניתן היום, ה' שבט תשע"ה, 25 ינואר 2015, בהעדר הצדדים.